

Zkoušky – 21.6., 25. a 26.6., 1.7., 9.7. - 20 lidí denně, 2 lidi za hodinu

- seznam literatury, kterou jsme přečetli, i té, kterou bychom si přečíst chtěli (TOP 10) – abecedně seřazené
- ústní zkouška
- seminární práce - Moje osobní historie + Struktura mé osobnosti (do výzkumu dát výsledky svých testů, ale dát o sobě zpracovat test i někoho jiného) – v čem jsem dobrá, s čím jsem spokojená, na čem mám pracovat, co bych měla rozvíjet (včetně životní dráhy – které životní situace mě jak změnily)
- vložit na stránky předmětu zajímavé testy
- Kdo poznává ostatní, je chytrý, kdo poznává sám sebe, je moudrý.

Kontakty:

katedra pedagogiky a psychologie, D207, tel. 3220 (poslední čtyřčíslí), mobil 608276313, mail olgav@pf.jcu.cz

Adresa předmětu: kpeosok@seznam.cz, heslo: osokkpe

okruhy jsou i v sylabu předmětu

Moje osobní historie

vývoj = sled kvalitativních i kvantitativních změn

evoluce = vzestup – důležitá je stimulace - lépe mluvíme,...

involute = pokles – snižování schopností – dána procesem zrání (třetí zuby už nenarostou,...)

mechanismy vývoje:

- zrání - určuje hranice a možnost vlivu učení – nemá smysl učit dítě chodit ve dvou měsících
 - učení – musíme respektovat stupeň zrání – je to změna v chování, která není vyvolána zráním a vede k nějakým změnám
 - resilience – faktory, které umožní jedinci lépe zvládat problémy – vrozená nebo naučená – týká se nastavení osobnosti, problémy s učním,... - chci za něčím jít, něco překonat
1. předprenatální období – před početím – rodina, rodokmen, dědičnost, rodíme se do nějakého prostředí, sociální dispozice – biopsychosociální podmíněnost osobnosti (vývoj, zrání, učení), podmínky vnitřní i vnější – kdo jsou rodiče, jejich věk, vzdělání, inteligence, z jakých pocházel rodin nebo rodů, lokalita (město, venkov)
 2. početí – plánované či ne, vymodlené či nežádoucí dítě, longitudinální výzkum prof. Matějčka (dlouhodobé sledování) byl zaměřen na vliv nechtěného početí na vývoj dítěte
 3. prenatální – těhotenství – 3 období – je snižená hranice posuzování embrya a plodu (tedy i snižená hranice možnosti interrupce) již před druhý měsíc – plod je citlivý, vývoj mozku probíhá na přelomu třetího měsíce, faktory fyzikální, chemické (léky, drogy,...), emocionální (plod je s matkou propojený na třech úrovních – biologicko-chemická – negativní emoce matky = stres = mění se hladiny hormonů, cukru = dítě prožívá stres s matkou; emocionální úroveň – komunikační – povídání, dotek; vývoj základních schopností, dítě se již učí) – donošenost, komplikace,...
 4. porod – jak se dnes na něj díváme – přirozený porod, zátěž pro matku i pro dítě, dítě hormonálně porod spouští – i v kognitivním vývoji (schopnosti, myšlení) je velký rozdíl mezi dítětem, které bylo s matkou od porodu a dítěte, které bylo od matky odebráno – matka i dítě jsou vrozenými instinkty vybaveni pro to, aby byli od porodu spolu – hormon oxitocin, který spouští laktaci, je hormonem blízkosti – imunitní systém je posílený vzájemnou

blízkosti

5. novorozenecké a kojenecké období – adaptace dítěte na zcela nové podmínky – čím je novorozenec vybavený pro to, aby přežil, aby se dobře vyvíjel – většinu času z období spánku stráví dítě sněním (možná probíhá organizace psychiky) – reflexy (dítě se rodí nezralé, je odkázáno na ostatní, je tedy velký prostor pro učení) – mozek novorozence váží 35 dkg, ale obsahuje všechny neurony, po porodu se zapojují do neuronálních sítí, nepropojené neurony odumírají, některé možná mají schopnost regenerace – velká část šedé kůry má velké oblasti pro učení, což je důležité z hlediska evoluce – náš mozek se formuje i kulturně (problém je, pokud se dítě nesocializuje v lidské společnosti) – jazyk (řeč) se obtížně učí, pokud jej dítě neslyší – stejně tak pohybové stereotypy (chůze např.) - plavací reflex (pokud se nerozvíjí, zaniká), uchopovací reflex (držet se srsti matky), přetrvává reflex dýchací, přijímání potravy, vylučování - je zcela odkázané na pomoc okolí, ale není bezmocné, je schopné se učit – např. Podmiňování – rodiče si podmiňují pláčem – rodičovské chování má pudový (instinktivní) základ – v novorozeneckém období dochází ke sladění matky a dítěte (pozná, který pláč co znamená) – stejně dobře jako matka je schopný o dítě se postarat i otec, umí se stejně vyladit na jeho potřeby a postarat se (– rodičovské chování) – dítě je od počátku vybavené pro komunikaci s okolím – brzy nastupuje úsměv (slouží k tomu, aby matka dostala informaci o tom, že je dítě spokojené) – vazba je vytvořena od prenatálního období – v období prvního roku je vytvořit si s pečující osobou základní emoční vazbu (vztah) = připoutání, přilnutí, attachment = velmi důležitý, dítě si musí vytvořit emoční vazbu, na základě které se vytváří vztahy k ostatním; má biologický základ; v přírodě: mládě se nesmí od matky vzdalovat, je zdrojem potravy, bezpečí, imprinting; mezi 6. a 8. (10.) měsícem se vytváří tato primární vazba – dítě musí být v této době připoutané – je to evoluční mechanismus a známka toho, že si dítě vytvořilo pevnou vazbu, pak si umí vytvářet vazby k ostatním a také k vlastním dětem- důležitá je jedna primární vazba, pak to dítě zvládá i další osoby – jakmile je dítě od dítě oddělené, nastupuje separační úzkost, nemělo by k tomu docházet min. Do věku jednoho roku, pak do tří let se postupně oslabuje – vazba patří mezi základní potřeby (fyziologické i další), učí se na ní dítě jak mají vztahy vypadat, doteky, tělesný kontakt, dítě z ústavu si nese následky nejen v emoční oblasti dlouhodobě; proces socializace (začleňování do společnosti prostřednictvím rodiny – základ pro život ve všech oblastech – rodina zprostředkuje hodnoty, požadavky, normy celé skupiny); dochází k velkému rozvoji všech oblastí:

- biosociální – rodina
- psychosociální – kognitivní vývoj – řeč, myšlení
- emoční

Jak se na vývoj dívají jednotliví autoři:

S. Freud – sexualita, pudová oblast, libido

- 5 oblastí (orální=1. rok,...) - pro vývoj osobnosti je důležitý vývoj libida (princip slasti) – sexualita je významná potřeba – sexuální vývoj v jednotlivých etapách – významná role jednotlivých erotogenních oblastí – končí obdobím růstu zubů – jak proběhne orální fáze ovlivňuje život v dalších oblastech – vznikají zde závislosti, ovlivňuje se charakter
- anální – konečník – od jednoho roku
- falická – 3-6 let – genderová identita – Oidipovský komplex (chlapeček si vytváří erotický vztah k matce, na tatínka žárlí - pokud se dítě vyrovná správně, identifikuje se s rolí otce)
- latence – sexuální pud není tak zřetelný – škola – dítě je zaměstnáno něčím jiným
- - zaměřená na druhé pohlaví,...

E. Erikson – psychosociální, vliv prostředí

- neopsychoanalytik
- navázal na Freuda – pudový vývoj je významný, ale probíhá spolu s vlivy prostředí – vývojový konflikt musí být vyřešený, aby mohl vývoj pokračovat dopředu

- zatímco Freud skončil v pubescenci (důraz v raném dětství), Erikson dospěl až do stáří (důraz na pubescenci)
- jednotlivé úkoly řešíme a až po jejich vyřešení můžeme postoupit do další epizody
- 1. konflikt bezpečí a nejistota – ctností naděje – vždycky tu bude někdo, kdo se o mě postará
 - poslední fází je stáří – konflikt integrity a zoufalství
 - celý život si s sebou neseme nevyřešené konflikty z minulosti
 - každá etapa je významná a měla by být prožita určitým způsobem, významně ovlivňuje etapy další
 - v dalších etapách můžeme něco dořešit, ale je to složitější

J. Piaget – kognitivní vývoj (myšlenkové procesy, inteligence)

- opravdu zkoumal děti (vlastní i ústavní)
- skončil v pubertě – zásadní kognitivní změny končí kolem 12. a 13. roku – dosáhneme vrchol kognitivního vývoje
- 4 etapy
- senzomotorické stádium – první 2 roky života – jak probíhá vývoj myšlení, jak se utváří – smysly a motorika – v prvním roce života je nejdůležitější stálost objektu (ukrytou hračku nejdřív nehledá, ale pak si uvědomuje, že tam je a hledá ji)
- preoperační období – 2-6 let – stádium konkrétních operací
- pokud jednou etapou projdeme, už se k ní nevracíme
- schopnost konzervace – i když měním pořadí nebo formu, neměním obsah
- vytýká se mu zdůrazňování zrání
- hraje roli dědičnost, můžeme je ovlivnit
- L. Kohlberg – vývoj v oblasti charakterové, mravní
- utváříme záměrně výchovou
- 3 hlavní etapy
- abychom mohli dodržovat pravidla (chovat se morálně), musíme pravidla znát a rozumět jim (chápat je)
- premorální
- předkonvenční - co se jiným líbí, to dělám
- konvenční – ohled na ostatní (ženy zde často zůstávají)
- postkonvenční - univerzální – hvězdné nebe nade mnou, mravní zákon ve mně
- většina lidí zůstane v konvenční
- dnešní kritika vůči striktnímu dělení – můžeme se chovat v různých situacích různě – zkoumal spíš muže

Literatura:

Drapela – teorie osobnosti
kniha Freudové